

Massaeditointityökalu eli batch editor (DSpace-versio 5)

Massaeditointityökalulla voidaan tehdä metadatamuokkauksia ja tietueiden siirtoja isoille massoille kerrallaan. Editointi tapahtuu LibreOfficen Calc-ohjelmalla, joka vastaa Microsoftin Exceliä. Muokattavat tiedostot ovat CSV-muotoisia. Julkaisuarkistosta voi exportoida CSV-tiedoston kokoelmittain tai yhteisöittäin ja hakutuloksiin perustuen. Exportilla saadaan CSV-tiedosto, jossa jokainen tietue on omalla rivillään ja sarakkeissa puolestaan ovat kaikki julkaisuarkistossa käytössä olevat Dublin Core -metadatat. Ideana on, että taulukkolaskentaohjelman (Calc) toimintoja käyttäen voidaan muokata metadataa tehokkaasti, esim. muuttaa jokin arvo replace-toiminnolla tai lisätä uusi metadata jokaiseen tietueeseen nopeasti sarakkeen kopiointitoiminnolla. Vain taulukkolaskentaohjelman rajat määrittävät muokkausmahdollisuudet. Kun muokkaus on valmis, CSV-tiedosto importoidaan takaisin DSpaceen käyttöliittymästä löytyvällä "importoi metadata" -toiminnolla. Tämän jälkeen DSpace näyttää raportin muutettavista asioista ja käyttäjän hyväksyttyä ne tietueet päivitetään vastaamaan CSV:ssä tehtyjä muutoksia. Massaeditorin käyttö vaatii pääkäyttäjätunnuksia ja sen kanssa täytyy luonnollisesti olla huolellinen.

Alla on ohjeet massaeditorin käytöstä. Niissä opastetaan massaeditorin yleisimpiin toimintoihin kuvakaappausten kanssa.

Hakemisto

[Massaeditoinnin toimintaperiaate](#)
[Käytön rajoitteita](#)
[Metadatan eksportointi julkaisuarkistosta](#)
[CSV-tiedoston asetukset](#)
[CSV-tiedoston rakenne](#)
[Ennen CSV-tiedoston muokkausta](#)
[Metadatan muokkaus Calc-ohjelmalla](#)
[Muokatun CSV:n importointi](#)

Massaeditoinnin toimintaperiaate

- Kokoelman tai hakutuloksen tietueet (itemit) voidaan exportoida CSV-tiedostona omalle tietokoneelle taulukkomuodossa
- CSV:tä muokataan AINA LibreOfficen Calc-ohjelmalla, Microsoftin Excel-ohjelma ei avaa tiedostoa oikein
- Muokattu CSV importoidaan takaisin DSpaceen ja siellä olevat tietueet päivittyvät vastaamaan CSV:ssä tehtyjä muutoksia
- Massaeditoinnilla voi:
 - Muokata, lisätä ja poistaa metadataa
 - Lisätä, poistaa tai siirtää tietueita (lisäyksessä vain metadata)
 - Hakea kokoelman tai hakutuloksen metadatan taulukkomuodossa, esim. raportointia varten
- Ennen CSV:n importointia tulevat muutokset vahvistetaan
 - DSpace luo raportin siitä, miten on tulkinut CSV:tä ja mitä on muuttamassa julkaisuarkiston metadatasia
 - Muutokset voi vielä perua tässä kohtaa, jos näyttää siltä, että importoitava CSV muuttaakin jotain muuta kuin mitä oli tarkoitus
- Jos muutokset hyväksytään, massaeditointi suoritetaan tietokantaan/julkaisuarkistoon
 - Importoinnin jälkeen DSpace luo raportin tehdyistä muutoksista
- Metadata editoidaan siis kokonaan DSpacen ulkopuolella
- Ideana on, ettei pyörää keksitä uudelleen, vaan käytetään editoinnissa jo hyväksi havaittua tapaa, eli taulukkolaskentaohjelmaa
- Editoinnissa voi käyttää taulukkolaskentaohjelman tarjoamia työkaluja:
 - Etsi ja korvaa, (arvojen uudelleenjärjestäminen?)
 - Tyhjien solujen täyttäminen samoilla vakioarvoilla
 - Suuren massan muokkaus on nopeampaa kuin web-pohjaisella syöttölomakkeella

Käytön rajoitteita

- Vain pääkäyttäjät voivat exportoida ja importoida CSV-tiedostoja
 - Muut voivat käyttää massaeditointia pyytämällä sopivan CSV:n ja lähettämällä sen editoinnin jälkeen takaisin importoitavaksi
- Maksimimäärä editoitavia tietueita per importointi on 1000 kpl
 - Voidaan kiertää pilkkomalla suurempi tiedosto pienempiin osiin, joissa max. 1000 riviä/tiedosto
 - Rajoitus on käytössä vain käyttöliittymän kautta käytettäessä, suoraan palvelimella importoitessa rajaa ei ole
- HUOM: Massaeditoinnissa on riskinsä, jolla voi saada aikaan paljon tuhoa julkaisuarkistossa! **Käyttö vaatii aina koulutuksen!**

Metadatan eksportointi julkaisuarkistosta

- Poimi sopiva joukko tietueita, joita haluat muokata
- Toiminnon nimi riippuu siitä, millaista metadataa haluat exportoida (eksportointi voi kestää hetken)
- Kokoelmatasolla (klikkaa kuvaa suurentaksesi sitä):

TOIMINNOT

Muokkaa yhteisöä

Eksportoi yhteisö

Eksportoi metadata

Luo kokoelma

Luo aliyhteisö

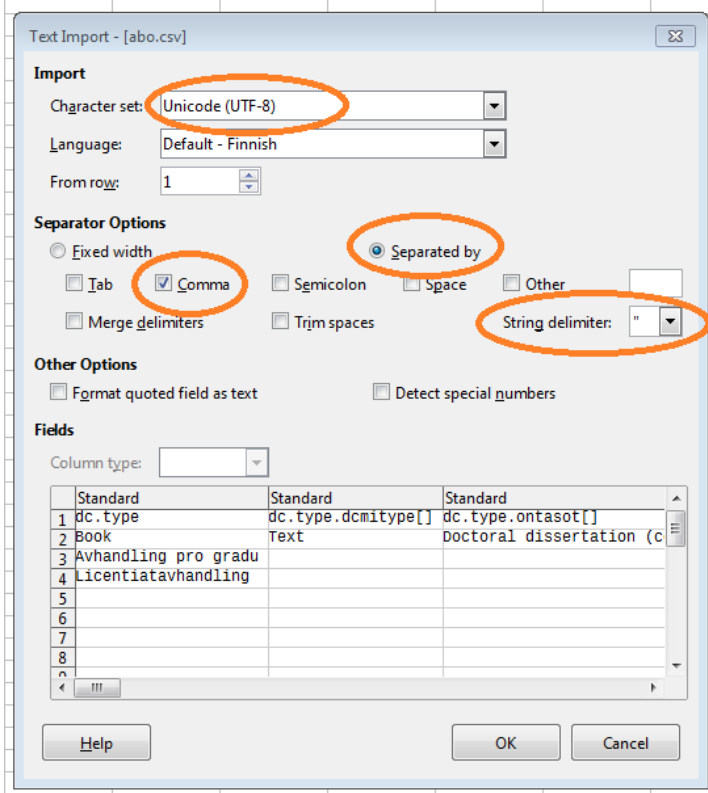
- Hakutuloksissa (toimii vain pääkäyttäjätunnuksilla):

TOIMINNOT

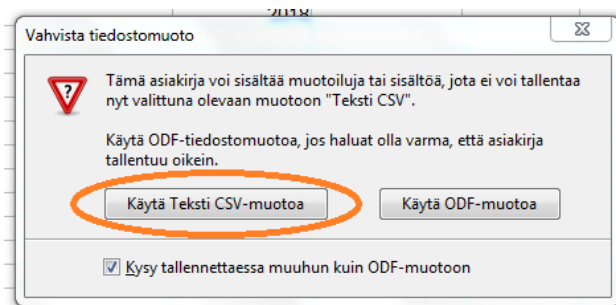
Eksportoi hakumetadataa

CSV-tiedoston asetukset

- CSV-tiedostoa avatessa (tai ohjelmallisesti generoitaessa) LibreOfficella on ensin tarkistettava CSV-tiedoston asetukset
- Itse CSV-tiedoston sarakkeiden erotinmerkinä toimii pilkku (,) ja tekstin erotinmerkinä lainausmerkki ("")
 - Valittava erikseen Calc-ohjelmassa tiedostoa avatessa!
- Tiedosto pitää avata UTF-8 -muodossa:
 - Character set: Unicode (UTF-8)
 - Myös tallennus tehtävä UTF-8 -muodossa
 - Tallennusmuoto on automaattisesti oikein, jos tiedosto on avattu ohjeen mukaan (klikkaa kuvaa suurentaaksesi sitä)

- HUOM: jos saat alla olevan kaltaisen virheilmoituksen, valitse aina CSV-tiedostomuoto!

CSV-tiedoston rakenne

- Taulukon 1. rivi:
 - 1. sarake: tietueen ID
 - 2. sarake: kokoelman handle
 - Loput sarakkeet: metadatakenttien nimet
- Yksi rivi vastaa yhden julkaisuarkistoon tallennetun tietueen koko kuvailua / metadataa
- Metadatakentän kieliversiot hakasuluissa [] nimen perässä
 - Saman metadatakentän eri kieliversioille on oma sarakkeensa (voi hämätä aluksi)
 - Esim: dc.title[], dc.title[fi], dc.title[en] jne.
- Toistuvan kentän eri arvot erotetaan metadatatassa toisistaan kaksoisputkella: ||
- Sarakkeista tärkein on ID-kenttä, koska sen avulla rivi yhdistyy tiettyyn tietueeseen
 - Kenttää ei saa poistaa taulukosta!
 - Poikkeuksena uuden metadatan lisääminen, jolloin id-sarakkeessa on plusmerkki (+)

kansalliskirjasto.csv - LibreOffice Calc					
File Edit View Insert Format Sheet Data Tools Window Help					
Liberation Sans 10					
A1					
	A	B	C	D	E
1	id	collection	dc.contributor.author[]	dc.title[]	dc.title[fi]
2	18870.10024/7323		Vasari, Yrjö	Norjalainen kasvillisuuskartasto	
3	18881.10024/7323		Kurtto, Arto Uotila, Pertti	Kaupunkien kasvisto muutosten kourissa	
4	18889.10024/7323		Leinonen, Matti	Metsätietouden kehittämiseen	
5	18894.10024/7323		Löfström, Irja Malmivaara, Minna Häkli, Liisa Vanha-Majamaa, Pirkko	Pirstoutuminen uhkaa kaupunkimetsien ekologista kestävyyttä	
6	18915.10024/7323		Reunanen, Pasi	Liito-oravien ja liitämisen evoluutio	
7	18917.10024/7323		Ranta, Pertti Toivonen, Heikki	16. kansainvälinen kasvitieteen kongressi	
8	18933.10024/7323		Haukkoavaara, Olli	Suomen lepakoiden määrittäminen lennosta ilman yläääni-ilmaisinta	
9	18952.10024/7323		Niemelä, Tuomo	Kirja lumotun metsän puista : kirja-arvostelu	
10	18958.10024/7323		Syrjämäki, Jaakko	Suomen kaamakuoriaiset : kirja-arvostelu	
11	18971.10024/7323		Syrjämäki, Jaakko	Kolmiulotteisia luonnonkirjoja	
12	18998.10024/7323		Vuorisalo, Timo	Linnuston kaupunkilaistuminen	
13	19014.10024/7323		Koponen, Timo	Kasvimaantiede elää sittenkin	
14	19026.10024/7323		Lagerspetz, Kari	Kasvitieteen menneisyyttä asiantuntevasti	
15	19038.10024/7323		Portin, Petter	Kattava suomalainen oppikirja kotieläinjalostuksesta	
16	19051.10024/7323		Lindgren, Lauri Mäkinen, Yrjö Portin, Petter	Turun Eläin- ja Kasvitieteellinen Seuran kevätretki Baltian maihin ja Pu	
17	19052.10024/7323		Syrjämäki, Jaakko	Hyödyllinen kirja metsän hyönteisistä	
18	19059.10024/7323		Piippo, Sinikka	Timo Koponen 60 vuotta	
19	19064.10024/7323		Toivonen, Heikki	Uusi osa Euroopan putkilokasvien levinneisyyskartastoon	
20	19080.10024/7323		Schulman, Leif	Tuiki tarpeellinen kirjoitusapu	
21	19085.10024/7323		Kinnunen, Heidi Korjonen, Kari Setälä, Vienna Ukkonen, Pirkko	Lajikuolemien riskiallokossa	
22	19087.10024/7323		Portin, Petter	Darvinismia ja antireduktionismia : kirja-arvostelu	
23	19097.10024/7323		Ahonen, Inkeri	Filosofiaa biologille vai biologiaa filosofille?	
24	19168.10024/7323		Syrjämäki, Jaakko	Luonnon Tutkijan kirjoituskilpailu	
25	19187.10024/7323		Syrjämäki, Jaakko	Käyttökelpoinen päiväperhosopas	
26	19220.10024/7323		Ojala, Arja	Perusteos uhatuista kasveistamme	
27	41648.10024/7323		Merilä, Juha	Opelin pölykapselit ja geneettisesti muunnellut kiljuhanhet	
28	41660.10024/7323		Välranta, Minna Partanen, Sari	Vesikasvien makrojänteet järvien vesi- ja rantakasvillisuuden kehityk	
29	41672.10024/7323		Lönnberg, Tapio	Geenien ilmentymisen tutkiminen DNA-siruilla	
30	41780.10024/7323		Sorsa, Veikko	Niilo Virkki 1924-2005	
31	41828.10024/7323		Portin, Petter	Evoluutioteorian todisteet	
32	42098.10024/7323		Routio, Irene	Kristallikotilo (Vitrea crystallina) Dragsfjärdissä (V)	
33	42108.10024/7323		Teräs, Ilkka	Loistokas kirja sarvijääristä	

(klikkaa kuvaa suurentaaksesi sitä)

Ennen CSV-tiedoston muokkausta

- Ota CSV:stä **varmuuskopio**
 - ÄLÄ muokkaa eksportoitua tiedostoa, vaan sen kopioita
 - NIMEÄ kopiot erikseen, esim. voit lisätä julkaisuarkiston lyhenteen tiedoston nimen loppuun
- Älä käytä Microsoft Exceliä
 - Vaikka Excel on virallisesti tuettu, CSV-tiedoston avaaminen on vaikeaa ja versiosta riippuvaa.
 - Jos Excel on ainoa vaihtoehto, tee vain editointi sillä, mutta älä tallenna lopullista importoitavaa versiota. (Copy-Paste Calciin hoitaa asian viimeistelyvaiheessa)
- Poista tiedostosta kaikki ne sarakkeet, joita ei muokata
 - Poista myös mahdolliset ylimääräiset rivit
- HUOM: Säilytä aina vähintään ID-sarake muokattavilla riveillä!
- Taulukon toisessa sarakkeessa olevaa kokoelman handlea ei sen sijaan ole pakko säilyttää
 - Handle tarvitaan vain, jos olet siirtämässä tietuetta toiseen kokoelmaan

Metadatan muokkaus Calc-ohjelmalla

- Tietyn metadatakentän muokkaus:
 - Poista kaikki muut sarakkeet, paitsi ID ja muokattava sarake
 - Säilytä myös jokin sarake, jolla tunnistat tietueen, esim. title
 - Tee muokkaukset sarakkeeseen
- Tietueen lisäys (vain metadattaa voi lisätä):
 - Ota jokin samaan kokoelmaan kuuluva tietue malliksi
 - SÄILYTÄ ylin rivi, jossa on sarakkeiden otsikot
 - Lisää ID-sarakkeeseen plusmerkki +
 - Täytä rivin sarakkeet halutulla metadatalalla
 - Erota toistuvat kentät solussa kaksoisputkella ||

Koska kahta putimerkkiä || käytetään erotinmerkkinä, putkimerkkiä sisältävien metadatojen kanssa tulee olla tarkkana. Jos metadatan viimeisenä merkinä on putkimerkki, tulee sen perään asettaa välilyönti ennen seuraavan kentän määrittelyä kaksoisputkimerkillä. Eli esim. jos halutaan lisätä kaksi erillistä / toistuvaa arvoa kenttään dc.subject:

fi=kuvataide|sv=bildkonst|en=Fine Art|

JA

fi=nykytaide|sv=samtdiskonst|en=modern art|

Tulee viimeisen dataan kuuluvan putkimerkin ja varsinaisten erotinmerkkinen || väliin antaa välilyönti:

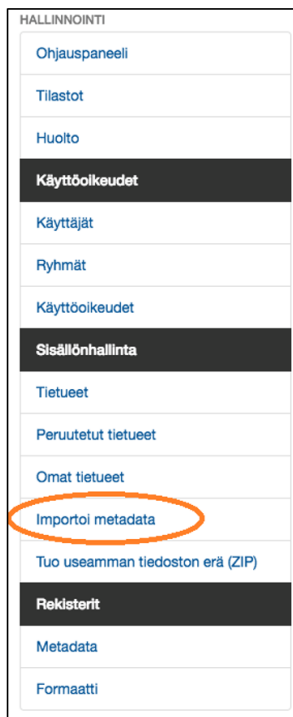
fi=kuvataide|sv=bildkonst|en=Fine Art| |fi=nykytaide|sv=samtdiskonst|en=modern art|

Kahta putkimerkkiä ei valitettavasti voi olla metadatatassa arvona massaeditoitavien osalta, koska kaksoisputkimerkki on varattu erotinmerkikäyttöön.

- Tietueen siirto toiseen kokoelmaan:
 - Vaihda riville sen kokoelman handle, johon tietue halutaan siirtää
 - HUOM: Tietueen voi määrittää myös useampaan kokoelmaan antamalla useamman handlen erottamalla ne toisistaan kaksoisputkella ||
 - Ensimmäinen on omistava kokoelma
 - Pyri välttämään item-määrittelyä, jos se vain on suinkin mahdollista
- Metadatan poisto:
 - Tyhjennä haluttu solu
 - HUOM: älä poista ID-solua

Muokatun CSV:n importointi

- Kun metadatan muokkaus on valmis, tallenna CSV ja importoi se takaisin DSpaceen (toimii vain pääkäyttäjätunnuksilla)
- "Importoi metadata" -toimintoa klikkaamalla avautuu sivu, jossa voit ladata CSV-tiedoston

(klikkaa kuvaa suurentaaksesi sitä)

- Hae muokkaamasi tiedosto tietokoneeltasi painamalla Choose file -nappia
- Tarkista DSpacen luoma raportti siitä, mitä olet muuttamassa
- Hyväksy importointi vain jos raportin tiedot vastaavat sitä mitä oli tarkoitus saada aikaiseksi

- Odota ilmoitusta importoinnin onnistumisesta
 - HUOM: Käyttöliittymä voi mennä sekaisin isompien tiedostojen importoinnissa ja päätyä ikävän näköiseen virheeseen.
 - Näissä tapauksissa loppuyhteenvetoa ei tule, mutta importointi kyllä onnistuu käyttöliittymän toiminnasta huolimatta